

Välisministeeriumi asutajaõiguste teostamise aruanne 2023. aasta kohta

Sihtasutus Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus (edaspidi *ESTDEV*) on ainus sihtasutus, milles Välisministeerium teostas 2023. aastal asutajaõigusi.

ESTDEV asutati 23. aprillil 2021 vastavalt Vabariigi Valitsuse korraldusele 05.04.2021 nr 139 „Volitus Sihtasutuse Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus asutamiseks ja Sihtasutuse Eesti Idapartnerluse Keskus ühendamiseks“.

2023. aasta oli ESTDEV-i kolmas majandusaasta.

ESTDEV-i põhikirjaline eesmärk on viia ellu rahvusvahelise arengukoostöö projekte, samuti humanitaarabi, arengukoostöö ning konfliktide ennetamise alaseid lõimimisprojekte ning luua ja koondada selle valdkonna kompetentsi.

ESTDEV keskendub projektidele, kus Eestil on pikaajaline praktiline kogemus, mida jagada. ESTDEV-i roll on võimestada ja inspireerida Eesti partnerriike seadma sihte ja leidma oma arenguplaanide täitmiseks innovaatilisi lahendusi, mis oleksid tulemuslikud ja hõlmaksid kõiki ühiskonnagruppe. Selle saavutamiseks kaasab ESTDEV Eesti kodanikuühiskonna, avaliku ja erasektori tippesperte, et elluviidavad projektid oleksid jätkusuutlikud ning vastaksid partnerriigi ootustele ja vajadustele.

Strateegiliste ja sisukate projektide elluviimisega soovib ESTDEV suurendada Eesti nähtavust rahvusvahelise doonorriigi ja partnerina, kasvatada välisrahastuse osakaalu ning siduda arengukoostööd senisest paremini Eesti välispoliitika ja majandusdiplomaatiaga. ESTDEV-i eesmärk on kujuneda kompetentsikeskuseks, kasvatada Eestis arengukoostöö ja humanitaarkriiside lahendamise kogemust ning kasvatada eestimaalaste teadlikkust arengukoostööst kui vahendist globaalse julgeoleku edendamiseks ja jätkusuutliku arengu eesmärkide täitmiseks.

Seoses ESTDEV-i eesmärgiga kasvatada rahvusvaheliste koostööprojektidega tegelemise kompetentsi ning selle kaudu suurendada välisrahastuse osakaalu Eesti arengukoostöö elluviimisel, on ESTDEV-i ülesanne läbida Euroopa Komisjoni nn sambahindamine. See on EL-i rahaliste vahendite kasutamise eelduseks ning arengukoostöö doonorite jaoks oluliseks kvaliteedimärgiks.

ESTDEV-i tegevuse eesmärgid 2024. aastaks on kokku lepitud Välisministeeriumi ja ESTDEV-i vahel 22.01.2024 sõlmitud lepingus „Ministeeriumi ootused ESTDEV-ile 2024. aastal“. Lepingu täitmist jälgib Välisministeeriumi arengukoostöö ja humanitaarabi osakond, kaasates teisi Välisministeeriumi üksuseid.

ESTDEV-il on viieliikmeline nõukogu ja üheliikmeline juhatus. Nõukogu liikmed nimetab Välisministeerium. Aastatel 2021-2023 oli kolm nõukogu liiget Välisministeeriumist, üks Rahandusministeeriumist ja üks kolmandast sektorist.

Hinnang tegevusele

2023. aasta tegevuste elluviimisel lähtus ESTDEV oma põhikirjalisi eesmärke täites jätkusuutliku tegevuse põhimõttest. Täidetud on 2023. aastaks asutaja ja ESTDEV-i vahel sõlmitud asutaja ootustes toodud tegevuse eesmärgid.

ESTDEV-i finantsnäitajad 2023

Varad, tuh EUR	2 485
Tulud, tuh EUR	14 829
Kulud, tuh EUR	-14 792
Töötajaid aasta lõpus	26
Tööjõukulu osakaal, %	13,3% (töölepinguliste töötajate tööjõukulu kogu kuludest on 9,3%)
Juhtimiskulu osakaal, %	0,16% (sest suurem osa aastast juhti ei olnud)

2023. aastaks on ESTDEV-i töö edukalt käivitunud. ESTDEV täidab edukalt oma rolli Eesti kogemuste vahendamisel, et võimestada ja inspireerida Eesti partnerriike seadma sihte ja kasutama innovaatilisi lahendusi. Lähiaastatel võiks ESTDEV seada eesmärgiks oma tegevustega senisest veelgi rohkem püüda tagasipeegeldusena tuua Eestisse arengukoostööd teostavate partnerite kogemusi, mis toetavad Eesti siseseid valdkondlike arenguid.

ESTDEV-i nõukogu valis konkursil välja ESTDEV-i uue juhi Klen Jääratsi, kes asus ametisse 08.01.2024. Selle kaudu saavutatav stabiilsus ESTDEV-i juhtimises on tervitatav ning toetab kindlasti ESTDEV-i poolt seatud eesmärkide saavutamist positiivselt.

2023. aastal vaadati üle ESTDEV-i seni kehtestatud 11 igapäevast töökorraldust reguleerivat sisekorda ning uuendati neid vastavalt siseaudiitori soovitudele. Läbiti Euroopa Komisjoni sambahindamise esimene etapp. Sambahindamisprotsessi jaoks tellis ESTDEV siseaudiitorilt analüüsi I samba (siseaudit) kohta. Samuti tellis ESTDEV analüüs-ülevaate välisriigi organisatsioonile Keenia kohalike töötajate värbamise üldistest õiguslikest tingimustest. 2023. aastal korraldas ESTDEV Eesti ekspertide visiite partnerriikidesse 47 korral.

Kommunikatsiooni vallas on ESTDEV-i tegevuste eesmärk kujundada organisatsiooni kuvandit, selgitada seatud eesmärke ja tegevuspõhimõtteid nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt, kommunikeerida tulemusi ning muuta Eesti ekspertteadmised ja tulemused nähtavaks rahvusvaheliste partnerite hulgas. Arvestades meedia- ja inforuumi arenguid tasub ESTDEV-il sellele valdkonnale pöörata süvendatud tähelepanu, eesmärgiga jõuda laiema auditooriumini mitmekülgsema meediakanalite kasutamise abil.

2023. aastal rakendas ESTDEV 36 projekti, millest 12 olid rahastatud kas osaliselt või täielikult välisdoonorite poolt. Arengukoostöö taotlusvoorusid kuulutati 2023. aastal välja kümme. ESTDEV-i hallata oli kokku umbes 80 projekti, mida viisid ellu rakenduspartnerid Eesti avalikust ja erasektorist ning vabakonnast.

ESTDEV kaasas 2023. aastal märkimisväärselt kaasrahastust:

1. Ukraina lasteaiale mööbli soetamine: 66 000 eurot. Rahastaja: Islandi välisministeerium. Sihtriik: Ukraina. Projekti eesmärk: Ovrutši lasteaia sisustamine.

2. Alushariduse õppesisu kaasajastamine Ukrainas: 100 000 eurot. Rahastaja: Flandria valitsus. Sihtriik: Ukraina. Projekti eesmärk: Ukraina haridusvaldkonna arengu toetamine.
3. Global Programme Digital Transformation: 293 015.30 eurot. Rahastaja: GIZ. Sihtregioon: Aafrika Sarv (Djibouti, Keenia ja Somaalia). Projekti eesmärk: digiküpsuse analüüsi ja digipöörde teekaartide koostamine Djiboutis, Keenias ja Somaalias. (Projekt algas 01.10.2022).
4. Support to the Rural Development in Georgia: 357 356 USD. Rahastaja UNDP. Sihtriik: Georgia. Projekti eesmärk: Georgia maapiirkondade sotsiaal-majanduslik areng.
5. Digital4Tanzania(D4T): 371 396.40 eurot. Rahastaja: HAUS. Sihtriik: Tansaania. Projekti eesmärk: Tansaania digipöörde toetamine. (2024. aastal lisandus veel 45 616 eurot.)
6. Digital Explorers II projekt: 774 700.65 eurot. Rahastaja: DG ECHO. Sihtriik: Keenia. Projekti eesmärk: Keenia ülikooli lõpetanud IT-spetsialistide praktika ja koolitus Eestis.
7. Human Centred Digitalisation Team Europe Initiative: 2 100 000 eurot. Rahastaja: GIZ. Sihtriik: Keenia. Projekti eesmärk: kolme e-teenuse ja koostalitlusvõime raamistiku rakendamine ja sellealane koolitus. (Projekt algas 01.12.2022, ametlik lansseerimine toimus mais 2023 Nairobis).

Siseriiklik toetus 2023. aastal:

1. Kultuuriministeeriumi toetus 3000 eurot Ukraina moodullasteaia rühmaruumi seintele kunstikonkursi läbiviimine ja trükitapeetide tellimise toetamine. (Ukraina)

2024. aastal on jätkumas töö organisatsiooni arendamiseks, olulisemateks võib pidada järgmisi suundi:

- EL sambahindamise protsessi läbimine ning ettevalmistused muude välisrahastajate nõuetele vastavuse saavutamiseks.
- Töö strateegiliste partneritega: suurendada välisrahastuse osakaalu Eesti arengukoostöö elluviimisel.
- Eesti arengukoostöövaldkonna kompetentsi koondamine, olemasolevate partneritega koostöö nende kaasamiseks arengukoostöö teostamiseks.
- Rakenduskava koostamine

Ülevaade sihtasutuses läbi viidud erikontrollidest, näidates ära kontrollitava valdkonna ja olulisemad tähelepanekud

ESTDEV 2023. aasta majandusaasta aruanne on auditeeritud – audiitoril selle kohta märkusi ei olnud. Nõukogu poolt on majandusaasta aruanne kinnitatud ning see on esitatud registrile.

ESTDEV-s ei ole aastatel 2021–2023 läbi viidud erikontrolle riigivaraseaduse § 87 punkti 5 mõistes.

Seisukoht sihtasutuse tegevuse jätkamise vajaduse või lõpetamise kohta

Välisministeeriumi seisukoht on, et ESTDEV tegevuse jätkumine sihtasutuse vormis seatud põhikirjaliste eesmärkide täitmiseks on sobilik ja jätkuvalt vajalik. ESTDEV tegevused 2021., 2022. ja 2023. aastal on lähtunud ESTDEV-i loomise pikaajalistest eesmärkidest ning nende saavutamiseks on tegevused vajalikud ka edaspidi.